

รายงานการพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
และร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.
ของคณะกรรมการการศึกษาธิการการสาธารณสุข วุฒิสภา

ของ

คณะกรรมการการศึกษาธิการการสาธารณสุข วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
และร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.
ของคณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา

ความเป็นมาของการพิจารณาศึกษา

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๔ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๔ ที่ประชุมรับทราบและเห็นชอบตามที่คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เสนอเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ทั้งนี้ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๗๕ วรรคสอง (๖) กำหนดให้คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่วมกับคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อ ๗๘ วรรคสอง ที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการเป็นการล่วงหน้า และรายงานต่อประธานวุฒิสภาทราบ ก่อนการพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ซึ่งคณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับข้างต้น

ในคราวประชุมคณะกรรมการการสาธารณสุข ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ที่ประชุมได้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการสาธารณสุข การพัฒนาระบบสุขภาพ การบริการสาธารณสุข ที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน โดยรวมถึงการรักษาพยาบาล การควบคุมและป้องกันโรค การฟื้นฟู การส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงปัญหาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางประชากร และการพัฒนา พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่ประชุม ได้กำหนดให้เชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนด

วิธีพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการการสาธารณสุขได้จัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษา ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ในคราวประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ โดยคณะกรรมการได้เชิญผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนจากสำนักงาน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้แทนจากสำนักงานปลัดกระทรวง สาธารณสุข ผู้แทนจากกรมอนามัย และผู้แทนจากสถาบันพระบรมราชชนก เข้าร่วมประชุม เพื่อให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

หน่วยงาน/บุคคลที่คณะกรรมการได้เชิญมาให้ข้อมูลและความคิดเห็น ต่อคณะกรรมการ

๑. สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- นางสาวอัญชลิตา กองอรรถ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

- นายธนดล โปธาราเจริญ นิตินิปฏิบัติกร

๓. กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๑) นางสาวอุษณีย์ ธโนศวรรย์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา

๒) นางสาวณัฐิกา นิตยาพร นิตินิชำนาญการพิเศษ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

- นายนภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหาร การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาระบบงาน

๔. กระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

๑) นายณรงค์ศักดิ์ สงวนปรารงค์ นิตินิชำนาญการพิเศษ

๒) นางสาวทิพวรรณ อัฐนาค นิตินิปฏิบัติกร

กรมอนามัย

๑) นายธีรชัย บุญยะสิทธิ์พรณ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ

๒) นางสาวอรอุมา โภคสมบัติ นักวิชาการสาธารณสุข

ชำนาญการพิเศษ

๓) นายสุทิน ปุณฺทริกภักดิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนงาน ชำนาญการพิเศษ
๔) นางสาวพาริตา เมฆาสนนิ สถาบันพระบรมราชชนก (สบช.)	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
๑) นายประภัสสร เจียมบุญศรี	ที่ปรึกษาอธิการบดี สถาบันพระบรมราชชนก
๒) นางอัจฉรา จันเพ็ชร	รักษาการผู้อำนวยการกองส่งเสริม วิชาการและคุณภาพการศึกษา

ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการการการสาธารณสุข วุฒิสภา ได้พิจารณาศึกษา ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. โดยปรากฏผลการพิจารณา ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

๑.๑) **หลักการและเหตุผล และสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.**

บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ อีกทั้งจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งต้องมีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุน ให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การจัดการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต ความคล่องตัวที่จะรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพิ่มการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ยกกระดับคุณภาพการศึกษา สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจน

สร้างเสริมให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสร้างเสริม
 ธรรมาภิบาลของระบบการศึกษา ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา และมาตรา ๒๖๑
 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ รวมทั้ง
 ด้านการศึกษา โดยเฉพาะให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู
 ซึ่งเป็นวิชาชีพชั้นสูงให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง
 ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน จึงสมควรมีการปรับปรุง
 กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติเพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษา
 ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแนวทางการบริหารและการ
 จัดการศึกษาในอนาคต จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๑) หมวด ๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้น
 ในการดำเนินการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามช่วงวัย ความรู้ทางวิชาการหรือทักษะเฉพาะทาง
 ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และกระตุ้นให้บุคคลทุกช่วงวัยแสวงหาความรู้เพิ่มเติมหรือความรู้อื่นใด
 ที่ตนสนใจ กำหนดหน้าที่หรือสิทธิของรัฐ เอกชนและบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัด
 การศึกษา กำหนดพื้นฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐที่มุ่งเน้นความเป็นอิสระ
 และคล่องตัวตามความพร้อมและศักยภาพของแต่ละสถานศึกษา กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา
 ของเอกชน แนวทางการอุดหนุนภาคเอกชนในการจัดการศึกษาและการเข้าร่วมเป็นแหล่งเรียนรู้
 เชิงปฏิบัติการ กำหนดให้มีการรวมตัวของเอกชนในระดับจังหวัดเพื่อดำเนินการจัดการศึกษา
 และการจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ

๒) หมวด ๒ สถานศึกษา กำหนดระบบนิเวศของสถานศึกษาของรัฐ ได้แก่
 สภาพและสิ่งแวดล้อมและสภาวะที่ปลอดภัย มีสถานที่ อุปกรณ์ในการศึกษา ครูและบุคลากรอื่น
 กำหนดหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาและสถานศึกษาของรัฐ และจัดให้มี
 แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต กำหนดวิธีการรับผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐให้มีความหลากหลาย
 กำหนดให้การบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐมีความเป็นอิสระ และกำหนด
 ให้จัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาของรัฐโดยให้จัดสรรให้เป็นเงินอุดหนุนทั่วไปที่ไม่กำหนด
 วัตถุประสงค์ กำหนดรายได้ของสถานศึกษาของรัฐ และการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
 ของสถานศึกษา

๓) หมวด ๓ ครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา กำหนดให้
 ปรับเปลี่ยนบทบาทของครู “ให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้” กำหนดคุณสมบัติทั่วไป
 และคุณลักษณะเฉพาะครูให้สอดคล้องการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนแต่ละช่วงวัย กำหนดให้มี
 การศึกษาและวิจัยหาต้นแบบ กระบวนการและวิธีการที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพในการ
 จัดการเรียนการสอนในการผลิตครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดทั้งวิธีการ
 ในการพัฒนาศักยภาพครูให้สูงขึ้นและทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น กำหนดให้มีใบอนุญาต
 ประกอบวิชาชีพครูที่มีความยืดหยุ่น และเปิดกว้างเพื่อเอื้อให้บุคคลที่ไม่ได้จบการศึกษาครุศาสตร์
 ศึกษาศาสตร์ กำหนดให้มีการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรอื่นทางการศึกษา

ให้มีความรู้ ความสามารถและสมรรถนะเพิ่มพูนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดให้มีระบบการติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา

๔) **หมวด ๔ การจัดการศึกษา** กำหนดระบบการจัดการศึกษาสอดคล้อง ตามความต้องการหรือวัตถุประสงค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และกำหนดให้มีระบบการเทียบเคียง หรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะ รวมทั้งให้รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน หรือกระตุ้นให้เกิดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต กำหนดให้มีสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้เป็นหน่วยงานของรัฐในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการมีหน้าที่และอำนาจในการสนับสนุนด้านวิชาการให้กับ สถานศึกษาทุกสังกัด กำหนดแนวทางในการจัดทำหลักสูตรต้นแบบมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก กำหนดการประเมินการเรียนรู้ให้เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายของผู้เรียน

๕) **หมวด ๕ หน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ** กำหนดหลักการการบริหารราชการ ในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดให้การบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการต้องไม่มีลักษณะที่ทำให้การจัดการศึกษา ถูกแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ โดยไม่ต่อเนื่องหรือบูรณาการกัน และไม่ทำให้สถานศึกษาขาดอิสระ ในการจัดการศึกษา กำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่จัดการศึกษา หรือเอกชนซึ่งมีสิทธิในการจัดการศึกษา ต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้ผล ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งต้องผ่านกระบวนการของการรับฟังความคิดเห็น จากผู้มีส่วนได้เสีย กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดได้ และกำหนดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือการบริหารจัดการข้อมูลสนเทศทางการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา

๖) **หมวด ๖ แผนการศึกษาแห่งชาติและทรัพยากรเพื่อการศึกษา** กำหนดให้ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยกำหนด กรอบสาระและแนวทางการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และให้มีการพิจารณาทบทวน ความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติทุก ๕ ปี กำหนดให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติรายปีเป็นระยะเวลาทุก ๔ ปี เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำคำขอ งบประมาณของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย การศึกษาแห่งชาติทำหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผน การศึกษาแห่งชาติ และจัดทำรายงานสรุปผลให้เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ และให้เสนอรายงานต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา และเปิดเผยให้ประชาชนทราบ เป็นการทั่วไป

๗) **หมวด ๗ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ** กำหนดให้มี คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ โดยมีหน้าที่และอำนาจที่สำคัญในการเสนอแนะนโยบาย เกี่ยวกับการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรี การให้ความเห็นชอบร่างแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อเสนอ

ต่อคณะรัฐมนตรี และจัดให้มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง กำหนดมาตรการที่จะให้หน่วยงานของรัฐชี้ชวน ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน และกำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเป็นส่วนราชการ ในกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ตลอดทั้งอำนวยความสะดวก ประสานงาน ให้ความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

๑.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา

คณะกรรมการการสาธารณสุขมีข้อสังเกตต่อร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ดังนี้

๑) ความไม่สอดคล้องกันของบทนิยาม ในร่างมาตรา ๔ คำว่า “ครู” คำว่า “อาจารย์” คำว่า “สถานศึกษา” และคำว่า “อุดมศึกษา”

สืบเนื่องจากการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมขึ้น ตลอดจนมีระเบียบที่เกี่ยวข้องที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนว่า ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ไม่มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทั้งที่ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นร่างกฎหมายการศึกษาพื้นฐานที่ใช้บังคับกับสถานศึกษาทุกแห่ง รวมทั้งสถานศึกษาที่มีได้อยู่ในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนระบบการศึกษาของแรงงานด้วย แต่เนื่องจากคำนิยามในร่างมาตรา ๔ แห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ คำว่า “ครู” มิได้หมายความรวมถึงผู้สอนระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า แต่นิยามความหมายคำว่า “สถานศึกษา” หมายความรวมถึงสถาบันอุดมศึกษา ประเด็นดังกล่าวควรพิจารณาให้ชัดเจนว่า “ครู” จะให้หมายความรวมถึงผู้สอนในระดับอุดมศึกษาด้วยหรือไม่ เนื่องจากนิยามคำว่า “สถานศึกษา” ให้หมายความรวมถึงสถาบันอุดมศึกษาด้วย

๒) ความเป็นอิสระของสถานศึกษา

เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดเกี่ยวกับความเป็นอิสระของสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการเงิน ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านทั่วไป ครบถ้วนสมบูรณ์ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จ เพราะไม่มีผู้ดำเนินการ หรือผู้ที่มีหน้าที่และผู้รับผิดชอบไม่ดำเนินการ จึงได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- ควรมีมาตรการเร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัติตามบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. เมื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว รวมถึงมาตรการในการลงโทษหากฝ่าฝืน ไม่ดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวด้วย

- ควรให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างคล่องตัว เพื่อให้เกิดพลเมืองคุณภาพที่แท้จริง เริ่มตั้งแต่ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน โดยผู้บริหารจะใช้ “วิถีสถานะ” เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้กับครูหรือบุคลากรทางการศึกษาอย่างไรก็ตาม หากครูหรือบุคลากรทางการศึกษาสามารถถ่ายทอด

และพัฒนาความรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจจะไม่ต้องกำหนดเรื่องวิทยฐานะไว้ในร่างกฎหมายฉบับนี้

๓) ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. เป็นร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศในด้านการศึกษาที่เป็นเรื่องสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคน จึงได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จำนวน ๓ มาตรา ได้แก่ มาตรา ๕๔ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ ประกอบด้วย

- หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๔ เป็นบทบัญญัติที่มีความประสงค์ให้สร้างพลเมืองคุณภาพโดยเริ่มจากเด็กที่อยู่ในครรภ์ไปจนถึงก่อนจะเสียชีวิต โดยกำหนดให้รัฐดำเนินการให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษา

- หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล รวมไปถึงการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นเฉพาะตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๒ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ) และคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา โดยกำหนดระยะเวลาการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี โดยมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา เมื่อนำไปเชื่อมโยงกับมาตรา ๒๕๗ เป้าหมายการปฏิรูปประเทศที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรครั้งแรก คือ การสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ รวมทั้งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยให้ดำเนินการให้เสร็จภายใน ๑ ปี หลังจากรัฐธรรมนูญประกาศใช้ ทั้งนี้ อาจกล่าวโดยสรุปว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเนื้อหาสาระที่มีความเหมาะสมกว่า ร้อยละ ๙๐

๔) คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ที่ตั้งขึ้นตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ไม่ควรอยู่ภายใต้สังกัดของกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง แต่ควรขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการและการดำเนินงานต่อสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงทุกกระทรวง

๕) ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายการศึกษาจังหวัด ในหมวด ๗ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ หรือเพิ่มความเป็นหมวด ๘ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาจังหวัด

เหตุผล

- เพื่อให้มีคณะกรรมการนโยบายการศึกษาจังหวัดทำหน้าที่เป็นหน่วยขับเคลื่อนแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเป็นกลไกสำคัญเพื่อให้การพัฒนาการศึกษาทุกระดับสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ และบรรลุผลในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ๑.๒ เพื่อให้กลไกการขับเคลื่อนทางกฎหมายการศึกษาตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ซึ่งได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายก่อนร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ได้แก่ พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาค

ทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติการพัฒนาระดับปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ สอดคล้องกัน ในหลักการสำคัญโดยเฉพาะคณะกรรมการนโยบายการศึกษาจังหวัดเพื่อรองรับกับหลักการ และแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่มุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายการศึกษา ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสี่

๖) ควรแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในวรรคหนึ่ง และเพิ่มความเป็นวรรคสามของร่างมาตรา ๒๕

มาตรา ๒๕ ความเป็นอิสระของสถานศึกษาของรัฐตามมาตรา ๑๔ (๑) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ แนวทาง และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา แต่หลักเกณฑ์ แนวทาง และเงื่อนไขดังกล่าวต้องก่อให้เกิดผลอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) มีความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษา

(๒) มีความเป็นอิสระในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ตามมาตรา ๘

(๓) มีความเป็นอิสระในการบริหารการเงินและการใช้จ่ายเงิน

(๔) มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล

การกำหนดตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดให้แตกต่างกันสำหรับสถานศึกษาแต่ละระดับ หรือแต่ละขนาดที่มีความพร้อมแตกต่างกันก็ได้

ให้คณะกรรมการนโยบายการศึกษาจังหวัดกำหนดแผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนความเป็นอิสระของสถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งให้บรรลุผล

เหตุผล

เพื่อกำหนดให้มีกลไกขับเคลื่อนความเป็นอิสระของสถานศึกษาของรัฐเป็นไปในรูปแบบและวิธีการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยมุ่งหมายให้เกิดการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในระดับจังหวัด เพิ่มความคล่องตัวในการบริหาร และการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ และกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการศึกษาจังหวัดเป็นกลไกระดับจังหวัดทำหน้าที่กำหนดแผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานเรื่องความเป็นอิสระของสถานศึกษาของรัฐให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหาร และการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งสู่คุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง

๗) ระบบสุขภาพของประเทศควรมีนโยบายในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคมกกว่าการรักษาเพื่อให้การดำเนินนโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการเริ่มที่หลักสูตรโรงเรียนอนุบาล ประถมศึกษา เกี่ยวกับการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) โดยประสงค์จะให้การปฏิรูปด้านการศึกษาในอนาคตอีก ๕๐ ปีข้างหน้า จะมีความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพที่จะมาช่วยลดภาระของรายจ่ายรัฐบาลในอนาคตในเรื่องหลักประกันสุขภาพ ลดภาระของการรักษาพยาบาล รวมทั้งควรมีหลักสูตรในการ

ป้องกันตัวเองจากอันตรายต่าง ๆ เช่น การว่ายน้ำ โภชนาการ วินัยด้านการจราจร เป็นต้น โดยจะต้องมีการปฏิบัติงานแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ควรเพิ่มประเด็น “ความรู้เรื่องทางการเงิน” (Financial Literacy) ไปใช้ประกอบองค์ความรู้ในระบบการศึกษาด้วย

๘) ควรกำหนดจำนวนการประชุมชั้นต่ำต่อปีของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย เพื่อเป็นมาตรการให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายอย่างต่อเนื่อง

สำหรับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขมีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเป็นหลัก โดยในส่วนของจัดการศึกษามีสถาบันพระบรมราชชนกเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ผลิตบุคลากรด้านการสาธารณสุข ซึ่งปัจจุบันได้แยกการจัดการศึกษาและการบริหารกิจการด้านต่าง ๆ ออกจากกระทรวงสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว และมีสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษา เฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งสังกัดอยู่ในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจะกำกับดูแลในภาพรวมที่เกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นกระทรวง

๒. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.

๒.๑ หลักการและเหตุผล และสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.

บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๕๔ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษา โดยสร้างโอกาสให้ผู้ซึ่งอยู่ในวัยเรียนแต่ไม่ได้รับการศึกษาในโรงเรียน หรือผู้ซึ่งพ้นวัยที่จะศึกษาในโรงเรียน หรืออยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลหรือทุรกันดาร มีโอกาสเรียนรู้และเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง และพัฒนาศักยภาพ ทักษะ ความเชี่ยวชาญได้ตามความถนัด สมควรปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๑) กำหนดวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๒) กำหนดรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ออกเป็นสามรูปแบบ คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ และกำหนดให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้มีหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้ง ๓ รูปแบบ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจประกาศกำหนดให้มีการส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

๓) กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้บุคคลสามารถเรียนรู้และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยกรมส่งเสริมการเรียนรู้ต้องดำเนินการจัด ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ตลอดชีวิต และกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพ ทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความถนัดของตนเอง การประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ และการยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม รวมทั้งกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิ เพื่อเป็นการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ซึ่งอยู่ในวัยเรียน แต่ไม่ได้รับการศึกษาในโรงเรียน ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๔) กำหนดให้หน่วยจัดการเรียนรู้มีอำนาจรับรองคุณวุฒิให้แก่ผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยออกเป็นประกาศนียบัตร วุฒิบัตร หรือหนังสือรับรองความรู้ นอกจากนี้ กำหนดให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ต้องจัดให้มีระบบการเทียบระดับการศึกษา เทียบเคียง หรือเทียบโอน ผลการเรียนรู้ ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะ

๕) กำหนดหน้าที่และอำนาจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้ต้องจัดให้มีการส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาหลักสูตร โปรแกรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก และแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกรูปแบบ

๖) กำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพื่อกำกับดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกและแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ในระดับอำเภอ ศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบล และศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ และกำหนดให้มีหน่วยส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเพื่อกำกับ ดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก และแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบล และศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่เกี่ยวกับด้านวิชาการ เทคโนโลยีที่จำเป็นในการส่งเสริมการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัด

๗) กำหนดให้เปลี่ยนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเดิมสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรีและปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๘) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการโอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ และภาระผูกพัน รวมทั้งข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลัง เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเดิมสังกัดในสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ และให้ข้าราชการ พนักงานราชการ หรือลูกจ้าง ซึ่งเป็นข้าราชการ พลเรือนสามัญ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ หรือลูกจ้าง อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ หรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณีต่อไปจนกว่าจะมีกฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น และให้มีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ และประโยชน์ตอบแทนอื่น ไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับอยู่เดิม

๒.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา

คณะกรรมการการสาธารณสุขมีข้อสังเกตต่อร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ดังนี้

๑) การออกแบบโครงสร้างของหน่วยงานตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ควรสร้างความเข้าใจคำว่า “การเรียนรู้” กับ คำว่า “การศึกษา” มีความแตกต่างกันอย่างไร การออกแบบโครงสร้างเพื่อจัดการศึกษา ซึ่งโครงสร้างหน่วยราชการเป็นกระทรวง กรม กอง ฝ่าย แต่ในปัจจุบันมีการกล่าวถึง “การปฏิรูปการศึกษา” การออกแบบโครงสร้างของการจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต แม้จะให้มีฐานะเป็น “กรม” ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่า เป็นการจัดการศึกษา มิได้เป็นการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น จึงควร Decentralized ไปให้หน่วยงานในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยเกษตร เป็นผู้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพื่อให้มีอาชีพที่ชัดเจน มีค่าใช้จ่าย เพื่อประกาศนียบัตร ปริญญาบัตร แต่หากมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและมีกฎหมายรองรับ เป็นการมอบนโยบายที่เรียกว่า Core Curriculum หรือหลักสูตรแกนกลางที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ Competency Based แล้ว ให้มีสัดส่วนไม่ถึงครึ่งที่เหลือให้จัดตามภูมิศาสตร์สังคมของภูมิภาค จังหวัด เช่น แม่ฮ่องสอน ก็จัดการเรียนรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

อย่างไรก็ตามเห็นว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องตั้งหน่วยงานระดับกรม แต่ควรออกแบบให้เป็น Digital License Section เช่น ในส่วนการเงินของโลก ประเทศจีนกำลังจะมีการออกเป็นสินทรัพย์ดิจิทัล (Cryptocurrency) ในขณะที่กระทรวงศึกษาธิการกำลังจะตั้งกรมส่งเสริมการศึกษา เป็นวิธีการปฏิบัติงานรูปแบบเดิม ปัจจุบันระบบการศึกษาและเรียนรู้ต้องการ

การเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ต้องเกิดนวัตกรรม เกิดการเรียนรู้ที่ไม่ได้มาจากการศึกษา เพราะฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะให้ในแต่ละพื้นที่ร่วมมือกันจัดให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดขึ้น

๒) บทบาทหน้าที่ของกรมที่จะจัดตั้งขึ้นตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งจะมีการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ระดับจังหวัดเกิดขึ้น มีศูนย์การเรียนรู้ระดับอำเภอ ระดับตำบล นอกจากนี้ หน่วยงานอื่นก็สามารถจัดการการเรียนรู้แบบนี้ได้อีก เช่น องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด และเทศบาล โดยกรมตามร่างพระราชบัญญัตินี้มีหน้าที่ในการอบรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่าย และภาคเอกชน สามารถที่จะจัดการเรียนรู้แบบเดียวกันได้ กล่าวคือ กรมส่งเสริมการเรียนรู้เป็นทั้ง Operator ในการจัดการการเรียนรู้ และเป็น Regulator ด้วย

นอกจากนี้ การปรับโครงสร้างสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ซึ่งเดิมสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ การปรับให้เป็นกรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินอยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรี และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยยกฐานะเป็น “กรม” อาจไม่สอดคล้องกับนโยบายการลดขนาดของหน่วยงานราชการ

๓) ควรมีมาตรการในการสร้างสมดุลการเรียนรู้ของผู้เรียนในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสุขภาพที่ดี สามารถบริหารจัดการเวลาระหว่างการเรียนรู้และการใช้ชีวิตประจำวันกับครอบครัว เหมือนกับประเทศที่พัฒนาแล้ว
